

УДК378:796.1(438)

Віра БАЗИЛЬЧУК

кандидатка наук з фізичного виховання і спорту, доцентка,
доцентка кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID 0000-0002-5134-5047

virabazylchuk@ukr.net

Інна СОЛТИК

кандидатка технічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фізичної терапії, ерготерапії,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID 0000-0002-3696-0201

soltyki@khmnu.edu.ua

ДОСВІД РОЗВИТКУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНІХ СЕРЕДОВИЩАХ ПОЛЬСЬКИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено порівняльний аналіз досвіду розвитку рухової активності студентів у закладах вищої освіти Польщі. Виявлено, що польські заклади вищої освіти поділяються за спеціалізацією: на університети; технічні; сільськогосподарські; економічні; педагогічні заклади вищої освіти; медичні університети/академії; інститути морських досліджень; академії фізичної культури; академії/вищі школи мистецтв.

Здійснено аналіз організації занять з фізичного виховання у польських закладах освіти. Університет Казіміра Великого в Бидгощі, в якому створено Школу фізичного виховання і спорту, що є

організаційним підрозділом дидактичного та спортивного характеру для реалізації завдань фізичної культури та спорту в академічному середовищі університету. У закладі функціонують спортивні секції з баскетболу, волейболу, гандболу, дзюдо, легкої атлетики, настільного тенісу, плавання, футзалу (чоловіки, жінки), футболу.

Установлено, що у Вроцлавському університеті приділяють особливу увагу розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор в освітньому середовищі. Заняття проводяться у спортивних секціях з аеробіки, бадмінтону, спортивного бриджу, карате, корфболу, баскетболу, легкої атлетики, лижних видів спорту та сноуборду, футболу, гандболу, плавання, волейболу, шахи, тенісу, настільного тенісу, флорболу, веслування та спортивного скелелазіння.

У Краківській Академії ім. Анджея Фрича Моджевського функціонують спортивні секції Академічного Клубу – Академічна спортивна асоціація: баскетболу (жінки і чоловіки); волейболу (жінки і чоловіки); настільний теніс (жінки і чоловіки); мініфутбол (чоловіки); силові види спорту (чоловіки); легка атлетика (жінки і чоловіки).

Ключові слова: розвиток; рухова активність; студенти; засоби спортивних ігор; польські заклади вищої освіти.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з розвитком рухової активності студентів та організацією занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти, ґрунтовно досліджували В. Ареф'єв [1], Н. Завидівська та О. Ханіянц [2], Е. Harms [3], J. Boutmans [4], А. Odell [5] та ін. Науковці наголошують, що на сьогодні чинна система фізичного виховання та зміст навчальної програми загалом вичерпали себе та потребують оновлення через упровадження сучасних форм організації процесу.

Однак недостатньо досліджено такий напрям діяльності польських закладів вищої освіти, як розвиток рухової активності студентів засобами спортивних ігор.

Метою статті є характеристика досвіду розвитку рухової активності студентів в освітніх середовищах польських закладів вищої освіти.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Університети Польщі посідають гідне місце в системі Європейсько-го простору вищої освіти, поєднуючи сучасні стандарти і давні академічні традиції. У світовому рейтингу QS World University Rankings 2020 представлені 16 польських університетів, а 25 закладів вищої освіти входять у топ-300 QS EECA University Rankings 2020 – спеціалізованого рейтингу найкращих університетів в країнах Європи і Центральної Азії.

Вища освіта включає такі типи програм:

програми коледжу (ISCED 5): трирічні програми, що надаються державними і приватними коледжами соціальної роботи (kolegium pracowników służb społecznych), які класифікуються, як вищі за міжнародними порівняннями, але не визнаються частиною вищої освіти в національному законодавстві;

спеціалізовані програми (ISCED 5): платні програми щонайменше на 3 семестри, що надаються державними і недержавними закладами вищої освіти. Спеціальна програма визначає результати навчання, які інтегрують універсальні дескриптори для програм першого циклу, як це визначено в Інтегрованій системі кваліфікацій. Вони включають заняття, що розвивають практичні навички;

програми першого, другого та тривалого циклу (ISCED 6-7), що надаються державними і недержавними закладами вищої освіти університетського типу (uczelnia akademicka) та невузівськими закладами вищої освіти (uczelnia zawodowa), які відповідають таким вимогам: програми першого циклу, які ведуть до ступеня бакалавра (ліцензіат або ступінь інженера) – це програми розраховані на 3–4 роки для здобуття ступеня “ліцензіат” та програми на 3,5–4 роки, які спрямовані на здобуття ступеня “бакалавр” залежно від галузі навчання;

програми другого циклу, які тривають від 1,5 до 2 років і спрямовані на здобуття ступеня “магістр”;

програми тривалого циклу від 4,5 до 6 років для отримання до того ж ступеня магістра, який присуджується після завершення програм другого циклу (сфери, в яких можуть надаватися програми тривалого циклу, визначені національним законодавством).

Докторська освіта / підготовка кадрів: 3–4-річний цикл освіти/ підготовки: право на здобуття наукового ступеня доктора філософії надається закладам вищої освіти, науково-дослідним установам або міжнародним науково-дослідним інститутам з категорією досліджень А+ , А або В+.

Крім того, польські ЗВО поділяються на такі підвиди за спеціалізацією: університети (uniwersytety); технічні (wyższe szkoły techniczne); сільськогосподарські (wyższe szkoły rolnicze); економічні (wyższe szkoły ekonomiczne); педагогічні заклади вищої освіти вузи (wyższe szkoły pedagogiczne); медичні університети / академії (akademie medyczne); інститути морських досліджень (wyższe szkoły morskie); академії фізичної культури (akademie wychowania fizycznego); академії / вищі школи мистецтв (wyższe szkoły artystyczne) та ін.

У Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) приділяють особливу увагу розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор в освітньому середовищі. Про це свідчать високі спортивні досягнення студентів-спортсменів університету у Нижньосілезькій міжвузівській лізі та Польському академічному чемпіонаті.

Для студентів створено відповідні умови для занять у таких спортивних секціях, які працюють в Університетському клубі Академічної спортивної асоціації Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski): аеробіка, бадмінтон, спортивний бридж, карате, корфбол, жіночий та чоловічий баскетбол, легка атлетика та біг на лижах, лижі та сноуборд, жіночий та чоловічий футбол, жіночий та чоловічий гандбол, плавання серед жінок та чоловіків, жіночий та чоловічий волейбол, шахи, теніс, настільний теніс, флорбол, веслування та спортивне скелелазіння. Кожний студент може тренуватися за секціями з першого року навчання. Студенти Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski) можуть обрати з понад 30 різних форм занять фізичними вправами.

Згідно з положенням про організацію занять та кредитів з фізичного виховання у Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) студенти можуть вільно обирати з переліку безкоштовних

або платних занять з пропозиції Університетського центру фізичного виховання і спорту (UCWFS) (рис. 1).

Рис. 1. Фрагмент сайту університетського центру фізичного виховання і спорту (UCWFS)

Розвиток рухової активності студентів здійснюється у таких формах:

1) базові заняття (безкоштовні) – проводяться на базі Вроцлавського університету;

2) основні заняття, що проводяться у закладах Вроцлавського університету (з додатковою оплатою): а) з частковою оплатою: плавання, теніс, веслування, боулінг, аквааеробіка; б) з повною оплатою: верхова їзда, дайвінг; виїзні заходи, організовані у вихідні дні (катання на лижах, каное-туризм, велосипедні тури, піші прогулянки); спортивно-оздоровчі табори (каное, кінний спорт, фітнес, катання на лижах, інші, залежно від організаційних можливостей);

3) спортивні секції (безкоштовні). Участь у цих заняттях є обов'язковою для студентів, які представлятимуть університет у всіх формах спортивних змагань на академічному рівні. Заняття в секціях проводяться один раз або двічі на тиждень. Участь у діяльності спортивної секції не виключає участь в інших формах фізичного виховання;

4) реабілітаційні групи – безкоштовні заняття для студентів з особливими потребами обмеження здоров'я, в межах яких виконуються

корекційно-компенсаційні або релаксаційно-дихальні вправи залежно від особливих потреб та рекомендацій лікаря;

5) теоретичні онлайн-заняття: інтелектуальні ігри чи інші види діяльності запропоновані UCWFS для студентів, які тимчасово втратили працездатність; упровадження дистанційного навчання через ізоляцію або карантин.

Зарахування на заняття фізичною культурою здійснюється шляхом реєстрації в електронному вигляді на вебсайті UCWFS за допомогою системи USOSweb, яка є одним з багатьох вебдодатків, що співпрацюють з університетською системою навчальної служби (USOS), яку часто називають “віртуальною деканатурою”, доступ до якої отримують студенти, докторанти та науково-педагогічний персонал (рис. 2).

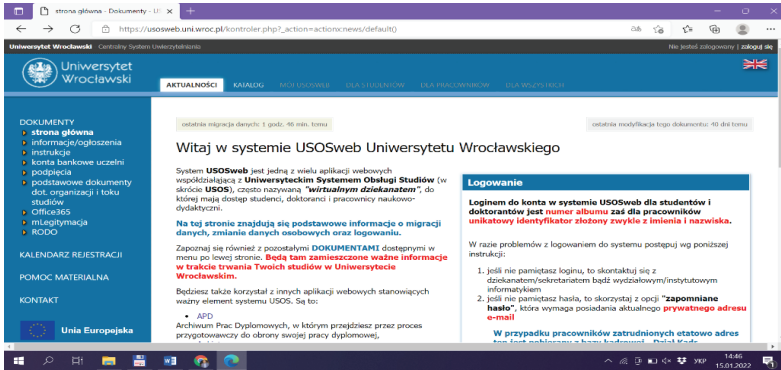

Рис. 2. Фрагмент інформаційно-реєстраційної система USOSweb у Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski)

Особливістю організації занять з фізичного виховання у Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) є те, що у зимовому семестрі студент має право обрати лише один вид занять, запропонований UCWFS. У літньому семестрі студент має право записатися на один вид занять і додатково лише на один спортивно-оздоровчий табір. Зміна виду занять можлива лише під час електронного зарахування.

Студенти, які записуються на частково оплачувані заняття, або на платні, здійснюють виплати відповідно до правил вказаних організатором.

До початку занять студенти мають засвідчити підписом у журналі викладача про відсутність у них медичних протипоказань для участі у даному виді діяльності, відсутності інфікування вірусами і те, що вони перебувають на карантині або під епідеміологічним наглядом. Кожний студент, який бере участь в одній із форм занять з фізичної культури, зобов'язаний оформити страховку від нещасного випадку.

Студенти беруть участь у заняттях фізичною культурою згідно з графіком, підготовленим UCWFS, дотримуючись умов функціонування спортивної установи і правил безпеки.

Відповідно до положення про організацію занять та заліків з фізичного виховання у Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) встановлено деякі правила реєстрації на заняття з фізичного виховання та спортивних секцій:

1. Записи та виправлення здійснюються лише в електронному вигляді на веб-сайті. Зареєструватися будь-яким іншим способом неможливо.

2. У навчальній програмі кожного студента вказана кількість годин та дата отримання заліку з фізичного виховання.

3. Студент, який вступив і не може брати участь через певні причини, повинен скасувати підписку не пізніше встановленого терміну виправлення вступу.

4. Здобувачі вищої освіти, які мають обмежені фізичні можливості та не можуть брати участь у заняттях з фізичного виховання, мають подати медичну довідку за встановленою формою.

5. У студентів, які перевелися з іншого ЗВО, або факультету в межах одного ЗВО є можливість перезарахувати оцінку з фізичного виховання, подавши відповідну заяву.

6. Зареєструватися в спортивному таборі можна лише в літньому семестрі, незалежно від того, чи реєструєтесь ви на інші заняття з фізичного виховання (базові або на вихідні).

7. У літньому семестрі можна пройти 60 годин (базові або вихідні) класи та спортивний табір).

У Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) встановлено правила відбору студентів для спортивних секцій:

8. Кваліфікація для занять спортивними секціями здійснюється шляхом відбору студентів тренером, а не за допомогою комп'ютерної реєстрації.

9. Студенти, які демонструють відповідні спортивні навички, можуть бути допущені до секції.

10. Студенти з першого курсу денної, вечірньої та заочної форм навчання можуть брати участь у секційному навчанні.

11. Секційні заняття розглядаються, як будь-яка інша спортивна діяльність, включаючи дисципліну "Фізичне виховання".

12. Студенти Вроцлавського університету, які досягають найвищих спортивних результатів, мають право подати заявку на отримання спортивної стипендії.

13. Спортивну стипендію призначає декан факультету на прохання відповідного студента.

Передумовами для зарахування студентів у спортивні секції Вроцлавського університету (Uniwersytet Wroclawski) є:

відсутність протипоказань до занять фізичними вправами,
необхідний спортивний одяг і взуття,

знання основних правил з дисципліни "Фізичне виховання",
хороша фізична підготовленість,

технічне виконання основних елементів і прийомів з відповідного виду спорту,

можливість представляти університет на спортивних змаганнях.

Також в університеті створено необхідну нормативну і методичну базу організації та проведення занять з фізичного виховання у формі дистанційного навчання. Після подання відповідної заявки студенти мають право отримати відповідні кредити за виконані завдання з фізичного виховання, надавши документи відповідно до встановлених вимог. Така документація має містити опис виконуваної фізичної активності та кількості виконаних годин із зазначенням місця їх проведення. Ці дані повинні бути підтверджені організацією, яка проводить такі фізкультурно-спортивні заходи. Після цього їх подають в електронному варіанті (сканування) до кабінету секретаря UCWFS не пізніше останнього заняття в семестрі.

Успішне закінчення занять з фізичного виховання підтверджується оцінкою, виставленою відповідно до правил документації курсу навчання. Студент може отримати оцінку “відмінно”, коли у нього не було більше одного пропуску заняття за семестр, оцінку “добре”, коли він двічі був відсутнім і “задовільно”, коли він мав три пропуски занять в семестрі. Чотири і більше пропущених занять з фізичного виховання призводять до оцінки “незадовільно”. Для одержання позитивної оцінки, окрім відвідуваності самих занять з фізичного виховання, студенти мають взяти участь у всіх організованих заходах.

Умовою отримання кредиту на заняттях, організованих у формі спортивно-оздоровчих таборів, є безпосередня участь студентів у вибраному таборі. Принципи оцінювання студентів, які беруть участь у позаурочних заходах, організованих у вихідні дні та у спортивно-оздоровчих таборах, озвучують викладачі на першому організаційному занятті.

Умови отримання кредиту на заняттях у спортивних секціях, включаючи правила отримання оцінки, визначаються викладачами, що їх проводять.

Відсутність студентів під час занять з фізичного виховання, неодноразові запізнення та зневажливе ставлення до викладача, можуть бути підставою для зниження оцінки або оцінки “незадовільно”. Для отримання позитивної оцінки студенти зобов’язані відпрацювати пропущені заняття. Відсутність на заняттях з фізичного виховання у разі захворювання не звільняє студентів від їх відпрацювання. Студенти можуть компенсувати не більше 6 пропущених занять за семестр. Звільнення студентів від фізичних вправ в рамках обов’язкових занять з фізичного виховання може здійснюватися лише на підставі виданої за встановленим взірцем медичної довідки терапевтом, лікарем-спеціалістом або медичною комісією.

Студенти, які упродовж семестру були в ізоляції або на карантині через зараження вірусом COVID-19, продовжують навчання з фізичного виховання у теоретичній формі.

Для студентів з частковими обмеженнями здоров’я створено реабілітаційні групи (корекційні та компенсаційні вправи; вправи на роз-

слаблення та дихання та ін.) з урахуванням виду обмеження та рекомендації лікаря. Ті студенти, які не відвідують обрані ними заняття з фізичного виховання та не виконали встановлених вимог, мають знову заповнити форму, обрану з пропозиції UCWFS занять з фізичного виховання у наступних семестрах навчання та оплатити грошовий збір за перескладання курсу, який встановлюється окремим розпорядженням ректора про грошові збори для навчання у Вроцлавському університеті.

Краківська Академія ім. Анджея Фрича Моджевського (Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego) – це повноправний, акредитований, недержавний заклад вищої освіти, який розташований у другому за величиною місті Польщі, Кракові, місто, яке славиться винятково багатими академічними традиціями, що сягають понад 600 років. На семи факультетах реалізуються 22 навчальних курси для майже 8 000 студентів. На території закладу створено власний сучасний кампус, який складається з адміністрації, навчальних об'єктів: комп'ютерних залів, кафе, магазинів, медичного закладу, тренажерного залу, бібліотеки, студентських організацій, телевізійної студії, художніх галерей, готелю та ін. (рис. 3).

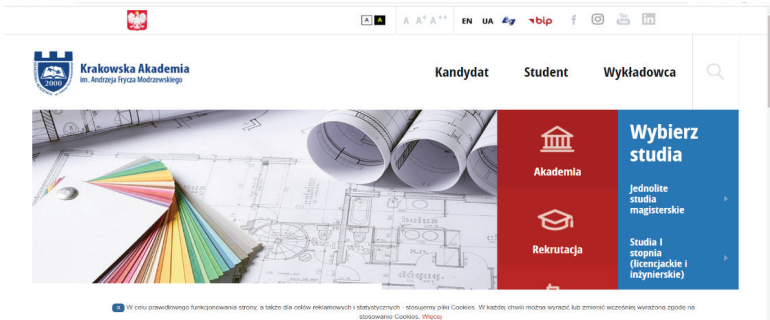

Рис. 3. Фрагмент сайту Краківської Академії ім. Анджея Фрича Моджевського (Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego)

Заняття з фізичного виховання відбуваються у Центрі фізичного виховання за такими правилами:

бакалаврат (навчання I ступеня) – фізичне виховання денна форма навчання 60 годин (2×30);

п'ятирічна магістерська програма – фізичне виховання денна форма навчання 60 годин (2×30). Заняття відбуваються у двогодинних блоках (90 хв).

Для розвитку рухової активності студенти повинні відвідувати одну з обраних форм занять: настільний теніс; аеробіка; тренажерний зал; спортивна секція Академічного Клубу – Академічна спортивна асоціація (Akademickiego Związku Sportowego): баскетбол (жінки і чоловіки); волейбол (жінки і чоловіки); настільний теніс (жінки і чоловіки); мініфутбол (чоловіки); силові види спорту (чоловіки); легка атлетика (жінки і чоловіки) (рис. 4).

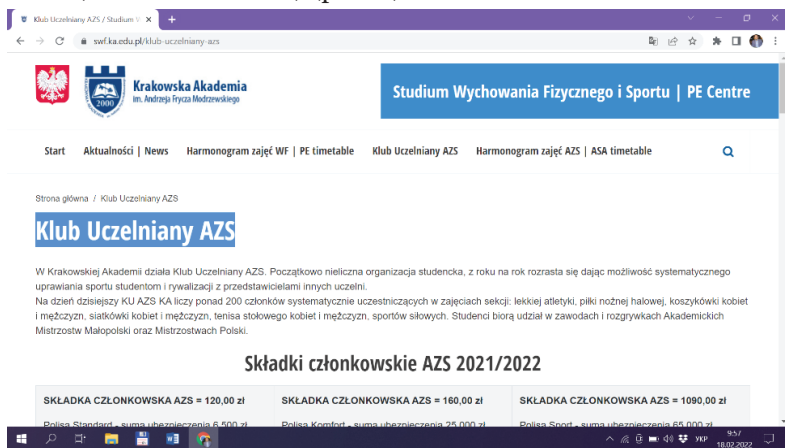

Рис. 4. Фрагмент сайту Університетського клубу AZS при Краківській Академії ім. Анджея Фрича Моджевського (Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego)

Запис на заняття до окремої групи Центру фізичного виховання (групи по 15–18 чоловік) можна зробити за допомогою системи онлайн. Запис до спортивної секції Академічної спортивної асоціації Akademickiego Związku Sportowego відбувається тільки особисто.

Умовою отримання оцінки з предмета “Фізична культура” є систематичне (раз на тиждень) відвідування та активна участь на заняттях. Зарахування семестру, тобто отримання оцінки, відбувається

на підставі присутності на заняттях: 8–9 відвідувань – задовільно; 10–12 – добре; 13–15 – відмінно.

Студент зобов'язаний відвідати мінімум 5 занять із групою, до якої є записаним у цьому семестрі, решту відвідувань можна отримати на додаткових заняттях.

У Краківській Академії ім. Анджея Фрича Моджевського (Kraakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego) існує система відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання відбувається виключно в суботу (настільний теніс, тренажерний зал). Кількість місць на заняттях, що відпрацьовуються, обмежена.

Студенти, які відвідують спортивні секції в спортивних клубах (4-5 занять на тиждень, а також беруть участь в іграх ліги, змаганнях і турнірах), звільняються від занять та отримують оцінку: “відмінно”) за пред'явленням у Центрі фізичного виховання відповідного засвідчення, протягом першого місяця семестру.

Приймаються звільнення від занять з фізичного виховання, які видані виключно медичною комісією при медичному пункті “Scanmed Multimedis”. Довідка про звільнення повинна бути подана до Центру фізичного виховання упродовж першого місяця семестру.

Медична комісія після аналізу медичної документації та медичного огляду студента приймає рішення:

про постійне звільнення з фізичного виховання – запис у заліковій книжці: “звільнений”(-на);

тимчасове звільнення з фізичного виховання – рішення медичної комісії дозволяє написати заяву на ім'я декана з проханням про призначення індивідуального навчального плану і програми навчання з можливістю перенесення занять з фізичного виховання на наступний семестр або наступний навчальний рік;

спрямування студента на заняття з фізичного виховання зі зниженою інтенсивністю (настільний теніс та ін.).

Академічна спортивна асоціація (Akademickiego Związku Sportowego) (AZS), яка є найбільшою спортивною асоціацією в Польщі, що неперервно діє вже понад століття, була заснована в Кракові

в Ягеллонському університеті 1909 року і звідти поширилася на всі академічні центри країни (рис. 5). Завдяки своїй багатій історії вона стала найчисельнішою студентською організацією, що діє в польських університетах (рис. 5).

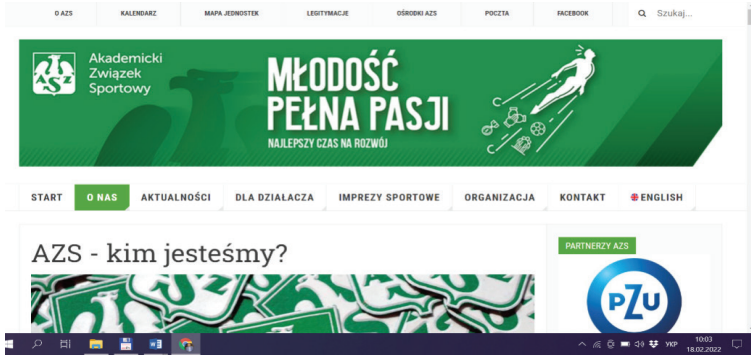

Рис. 5. Фрагмент сайту Академічної спортивної асоціації (Akademickiego Związku Sportowego) (AZS)

Метою діяльності Академічної спортивної асоціації (Akademickiego Związku Sportowego (AZS) є:

популяризація спорту та підвищення фізичної підготовленості суспільства;

популяризація спорту серед дітей та молоді, зокрема студентської молоді;

діяльність з розвитку та популяризації освіти, науки та культури в Польщі, з особливим акцентом на вищу освіту, у сфері фізичної культури, туризму, спорту, здоров'я, екології та охорони навколишнього середовища;

розвиток інтересів дітей та молоді, зокрема студентської молоді, у тому числі популяризація фізичного виховання та дитячо-юнацького туризму;

підтримка проектів розвитку дітей і підлітків, у тому числі спортивних центрів і клубів;

поширення екологічно-профілактичних та освітніх програм для дітей та підлітків, профілактичних, антиалкогольних заходів, протидії наркоманії та нікотиновій залежності та боротьбі з патологіями;

активізація людей старшого віку, у тому числі популяризація рухової активності та активного туризму;

проведення наукових досліджень у сфері спорту, реабілітації, біологічної регенерації, охорони здоров'я та екології;

поширення освітньої діяльності у сфері фізичної культури, туризму, здоров'я та екології та охорони навколишнього середовища;

діяльність на користь організацій, статутними цілями яких є: наукова, науково-технічна, освітня та культурна діяльність;

організація заходів з фізичної культури, спорту, реабілітації та відпочинку для людей з інвалідністю;

освітня діяльність з підвищення кваліфікації тренерів, спортивних інструкторів;

популяризація волонтерства.

Наявність спортивних секцій у польських закладах вищої освіти подано у табл. 1.

Таблиця 1

Наявність спортивних секцій у польських закладах вищої освіти

Заклад вищої освіти	Наявність спортивних секцій
Університет Казіміра Великого в Бидгощі (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)	Спортивні секції з баскетболу, волейболу, гандболу, дзюдо, легкої атлетики, настільного тенісу, плавання, футзалу (чоловіки, жінки), футболу
Вроцлавський університет (Uniwersytet Wroclawski)	Спортивні секції з аеробіки, бадмінтону, спортивного бриджу, карате, корфболу, жіночого та чоловічого баскетболу легкої атлетики та бігу на лижах, лиж і сноуборду, жіночого та чоловічого футболу, жіночого та чоловічого гандболу, плавання серед жінок і чоловіків, жіночого та чоловічого волейболу, шахів, тенісу, настільного тенісу флорболу, веслування та спортивного скелелазіння

<p>Краківська Академія ім. Анджея Фрича Моджевського (Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego)</p>	<p>Спортивні секції Академічного Клубу – Академічна спортивна асоціація (Akademickiego Związku Sportowego): баскетбол (жінки і чоловіки); волейбол (жінки і чоловіки); настільний теніс (жінки і чоловіки); мініфутбол (чоловіки); силові види спорту (чоловіки); легка атлетика (жінки і чоловіки)</p>
---	---

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проаналізовано польський досвід розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор в освітньому середовищі таких закладів вищої освіти, як Університет Казіміра Великого в Бидгощі (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Вроцлавський університет (Uniwersytet Wrocławski) і Краківська Академія ім. Анджея Фрича Моджевського (Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego). Розкрито особливості діяльності Школи фізичного виховання і спорту (Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Університетського клубу Академічної спортивної асоціації Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski) та Академічного Клубу – Академічна спортивна асоціація (Akademickiego Związku Sportowego).

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у науковому обґрунтуванні шляхів застосування позитивних здобутків польського досвіду у вітчизняній практиці розвитку рухової активності студентів в освітніх середовищах українських університетів.

Список використаних джерел

1. Арефьев В. Г. Основы теории та методики физического виховання : підручник. Київ : В-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 268 с.
2. Завидівська Н. Ханікянц О. Реорганізація системи фізичного виховання студентів вищої школи: проблеми й перспективи. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2016. № 1. С. 51–56.

3. Harms E. Sport i wychowanie fizyczne na Uniwersytecie w Hanowerze. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21–22 października 2005 r. podred. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków: Fall, 2005. S. 126–130.

4. Boutmans J. Wychowanie fizyczne czyżajęcia sportowe nauczeln. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21–22 października 2005 r. podred. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków: Fall, 2005. S. 94–110.

5. Odell A. Sport nauczelniach Wielkiej Brytanii. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21–22 października 2005 r. podred. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków: Fall, 2005. S. 156–169.

Bazylchuk V., Solyk I. EXPERIENCE OF THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' MOTOR ACTIVITY EDUCATIONAL ENVIRONMENTS OF POLISH INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

In the article, a comparative analysis of the experience of the development of motor activity of students in institutions of higher education in Poland is carried out. It was found that Polish institutions of higher education are divided into the following subtypes by specialization: universities; technical; agricultural; economic; pedagogical institutions of higher education, universities; medical universities/academies; marine research institutes; academies of physical culture; academies/high schools of art.

An analysis of the organization of physical education classes in Polish educational institutions was carried out. Casimir the Great University in Bydgoszcz, in which the School of Physical Education and Sports was created, which is an organizational unit of a didactic and sports nature for the implementation of physical culture and sports tasks in the academic environment of the university. This institution has sports sections for basketball, volleyball, handball, judo, athletics, table tennis, swimming, futsal (men, women) and football.

It was established that the University of Wrocław pays special attention to the development of motor activity of students by means of sports games in the educational environment. Classes are held in the sports sections of aerobics,

badminton, sports bridge, karate, korfbal, basketball, athletics, skiing and snowboarding, football, handball, swimming, volleyball, chess, tennis, table tennis, floor ball, rowing and sport climbing. In the Krakow Academy named after Andrzej Frych Modzhewski sports sections of the Academic Club – Academic Sports Association are held: women's and men's basketball; women's and men's volleyball; women's and men's table tennis; mini-football – men; strength sports – men; athletics – women and men.

Key words: development; motor activity; students; means of sports games; Polish institutions of higher education.

Reference

1. Arefiev, V. G. (2010). *Osnovy teorii ta metodyky fizychnoho vykhovannya: pidruchnyk*. [Basics of theory and methods of physical education: textbook]. Kyiv: V-vo NPU imeni M. P. Drahomanova 268 p. [in Ukrainian].
2. Zavidivska N. Khanikyants O. (2016). *Reorhanizatsiya systemy fizychnoho vykhovannya studentiv vyshchoyi shkoly: problemy y perspektyvy*. [Reorganization of the physical education system of higher school students: problems and prospects]. *Fizyчне vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi*. No. 1. 51–56. [in Ukrainian].
3. Harms E. (2005). Sport i wychowanie fizyczne Uniwersytecie w Hanowerze Wychowanie fizyczne studentów: przeżytekczy konieczność. *Materialy III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005 r. podred. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków. Fall. 126–130 [in Poland].
4. Boutmans J. (2005). Wychowanie fizyczne czytająca sportowe nauczelnicy. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytekczy konieczność. *Materialy III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. podred. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny. Kraków. Fall. 94–110 [in Poland].
5. Odell A. (2005). Sportnauczelnicy Wielkiej Brytanii. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytekczy konieczność. *Materialy III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005 r. podred. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny. Kraków. Fall. 156–169. [in Poland].